

Vetenskapsrådet

YTTRANDE

Datum
2018-06-25

Darienummer
1.1.3-2018-5653
GD-2018-132

Ert darienummer
111-331-17

Handläggare
Johan Lindell

Universitetskanslersämbetet

Remissyttrande över rapporten ”Kvalitetssäkring av forskning (2018:2)”

Vetenskapsrådet har granskat utredningens förslag utifrån sitt uppdrag att ge stöd till grundläggande forskning av högsta vetenskapliga kvalitet inom samtliga vetenskapsområden samt de särskilda uppgifter som myndigheten har i sin roll som forskningsfinansiär och forskningspolitisk rådgivare.

Sammanfattning

Vetenskapsrådet lämnar härmed synpunkter på Universitetskanslersämbetets rapport Kvalitetssäkring av forskning (2018:2).

Generella kommentarer

I Universitetskanslersämbetets uppdrag att vidareutveckla det nationella systemet för kvalitetssäkring så att det även omfattar kvalitetssäkring av forskning ingick att genomföra uppdraget i dialog med bland andra Vetenskapsrådet. Som ett led i denna dialog skickade Vetenskapsrådet i februari 2018 ett skriftligt inspel till Universitetskanslersämbetet av vilket framgår de grundläggande principer som enligt vår mening bör vara utgångspunkt för ett kvalitetssäkringssystem för forskning.¹

Dessa grundläggande principer är:

- Utvärdering av forskningens resultat driver kvalitet
- Forskning ska utvärderas med avseende på vetenskaplig kvalitet samt genomslag utanför akademien (”samhällsnytta”)
- Utvärderingar ska möjliggöra nationella jämförelser av ämnen/discipliner/områden i ett internationellt perspektiv och över tid
- Utvärderingar ska baseras på sakkunniggranskning och göras med utgångspunkt från bland annat kvantitativa uppgifter
- Med utvärderingsresultatet som grund ska lärosätena genomföra kvalitetshöjande åtgärder

VETENSKAPSRÅDET
SWEDISH RESEARCH COUNCIL

Postadress/Postal address
Box 1035
SE-101 38 Stockholm
Sweden

Besöksadress/Visiting address
Västra Järnvägsgatan 3

Tel: +46-(0)8-546 44 000
Fax: +46-(0)8-546 44 180

Org. nr/Vat No
202100-5208

vetenskapsradet@vr.se
www.vr.se

¹ Dnr 3.3-2018-178 Inspektion till uppdraget om Kvalitetssäkring av forskning

Vetenskapsrådet

Universitetskanslersämbetets förslag är att kvalitetssäkring av forskning ska inkluderas i komponenten granskning av lärosätenas kvalitetssäkringsarbete. Bedömningen skulle därmed fokusera på kvaliteten i lärosätenas kvalitetssäkringsprocesser, snarare än en bedömning av forskningsresultatets kvalitet i sig. Vetenskapsrådet anser att Universitetskanslersämbetet inom ramen för denna komponent bör utgå från och granska om lärosätenas kvalitetssäkringssystem tar hänsyn till de grundläggande principerna ovan.

Huvudansvaret för att forskningen håller hög kvalitet vilar på lärosätena och Universitetskanslersämbetets uppgift är att, genom sina granskningar, säkerställa att lärosätena tar detta ansvar och främjar hög forskningskvalitet. Vetenskapsrådets har enligt sin instruktion i uppgift att utvärdera forskning och bedöma forskningen och dess vetenskapliga kvalitet och betydelse. Vetenskapsrådet anser att det utöver Universitetskanslersämbetets granskning av lärosätenas egna system för kvalitetssäkring av forskningen även bör genomföras nationella utvärderingar av kvaliteten på svensk forskning i ett internationellt perspektiv för att främja en utveckling mot det övergripande forskningspolitiska målet:

Sverige ska vara ett av världens främsta forsknings- och innovationsländer och en ledande kunskapsnation, där högkvalitativ forskning, högre utbildning och innovation leder till samhällets utveckling och välfärd, näringslivets konkurrenskraft och svarar upp mot de samhällsutmaningar vi står inför, både i Sverige och globalt.²

De två myndigheternas uppdrag kompletterar därmed varandra med fokus på kvaliteten i forskningsresultaten i sig respektive lärosätenas kvalitetssäkringssystem.

Vetenskapsrådets utgångspunkt är att kvalitet måste vara det fundament på vilken den högre utbildningen och forskningen vilar. För att nå det forskningspolitiska målet behöver all svensk forskning hålla en hög vetenskapligt kvalitet och det är därför av central betydelse att alla lärosäten har väl fungerande system för kvalitetssäkring. Det är väsentligt att sådana system säkras kvaliteten i all forskning som bedrivs inom lärosätet, dvs. inte bara den som kvalitetssäkras genom extern granskning såsom vid bidragsansökningar och publiceringar, eller inom ramen för t.ex. anställningsprocesser.

Specifika kommentarer

Sid. 49 Vetenskapsrådet stödjer förslaget om separata vägledningar, självvärderingar och bedömningsrapporter för forskning respektive utbildning. Det är inte självklart att samma processer är kvalitetsdrivande för utbildning och forskning och därmed bör särskilda krav ställas på kvalitetssäkringen av forskningen (se de grundläggande principerna ovan). Vetenskapsrådet stödjer också Universitetskanslersämbetets förslag om att granskningarna av forskningens och utbildningens

---

² Målet för utbildnings- och forskningspolitiken som det formulerades i propositionen Kunskap i samverkan – för samhällets utmaningar och stärkt konkurrenskraft (prop. 2016/17:50).

Vetenskapsrådet

kvalitetssäkring bör ske vid samma tillfälle, dels för att belysa kopplingen mellan forskning och utbildning dels underlätta en helhetssyn på lärosätenas verksamhet.

Sid. 50 Vetenskapsrådet ser positivt på att ett nationellt ramverk för kvalitetssäkring av forskning utarbetas. Ett sådant ramverk bör enligt Vetenskapsrådet inkludera de grundläggande principerna ovan. En förebild skulle kunna vara Standard Evaluation Protocol (SEP)³ som i Nederländerna är utgångspunkt för lärosätenas utvärdering av forskningens kvalitet och genomslag utanför akademien. Utvecklingen och tillämpningen av SEP har skett i samarbete mellan Association of Universities in the Netherlands (VSNU), the Netherlands organization for Scientific Research (NWO) och The Royal Netherlands Academy of Arts and Sciences (KNAW). Utvecklingen av en svensk motsvarighet bör på motsvarande sätt ske i dialog mellan olika intressenter och där Vetenskapsrådet kan bidra utifrån sin roll och sina uppdrag.

Sid. 53 Universitetskanslersämbetet skriver att forskningens samverkan och forskningens nyttiggörande bör inkluderas i granskningen av forskningens kvalitetssäkring. I texten behandlas dock framförallt granskning av samverkansaktiviteter medan resonemang om bedömning av forskningens nyttiggörande dvs. resultat saknas. Här behöver ett utvecklingsarbete göras.

På sid. 54 hänvisas till att möjligheterna att bryta ned och använda (några av) de nationella indikatorer som föreslagits för att följa upp de forskningspolitiska målen på lärosätetsnivå bör undersökas. Vetenskapsrådet vill i sammanhanget påpeka att utgångspunkten för de förslag på indikatorer som lades fram var att de avsåg nationell nivå.⁴

Sid. 54 Vetenskapsrådet vill poängtera vikten av att indikatorer och kvantitativa uppgifter överlag, t.ex. avseende pengar, personal och publikationer, kan utgöra ett underlag för sakkunnigbedömning men att de inte bör vara direkt utslagsgivande.

Sid 55. Vetenskapsrådet delar Universitetskanslersämbetets bedömning att det är viktigt att internationella bedömare i högre utsträckning anlitas när kvalitetssäkring av forskning inkluderas i kvalitetssäkringssystemet för att ge internationella perspektiv och undvika jäv. Vetenskapsrådet vill också lyfta fram att det också behöver utredas vilken särskild kompetens som kommer att behövas för att bedöma kvalitetssäkringssystem för forskningens nyttiggörande.

---

³ Standard Evaluation Protocol 2015-2021. Protocol for Research Assessments in the Netherlands.

⁴ Vetenskapsrådet 2018. Redovisning av regeringsuppdrag – Utveckla uppföljning av svensk forskning.

Vetenskapsrådet

Yttrandet har beslutats av generaldirektör Sven Stafström i närvaro av rådsdirektören Ann Fust, chefsjuristen Anna Hörnlund, avdelningschefen Johan Lindell och analytikern Maud Quist, föredragande. I ärendets handläggning har analytikern Johan Fröberg, avdelningschefen Johan Lindell, enhetschefen Elisabeth Sjöstedt och enhetschefen Anders Weström deltagit.

Sven Stafström
Generaldirektör

Maud Quist
Analytiker